

Emnekode : SV-209 Nyere sosiologisk teori
Kandidatnr. : 2327
Dato : 12.05.2014
Ark nr. : 1 av 13

Oppgave 1, C.

Risikosamfunnet

Det har skjedd en overgang fra fokus på naturvasket risiko til menneskeskapt risiko.

Teorien om risikosamfunnet hadde i utgangspunktet opphav og fokus på teknologisk risiko. For eksempel sprøytemidler brukt i matproduksjon som etterlater jorden (som vi dyrker i, ikke bloden) og vannet felle av gift gift som siver ut i vannet som vi skal drikke. Eller luftforurensning fra fabrikkar, byer og bilar.

Etter hvert ~~er~~ utvidet fokuset seg til andre uforutsette følger av (høy san) moderniteten og globalisering, som f.eks. stigende selvmordstrøker og trafikkulykker. Men fortsatt er hoved fokuset på teknologiske risiko.

Det er ikke lenger snakk om fordeling av økonomiske goder og risikoer, men fordeling av de teknologiske. Forskjellen er at de teknologiske risikoene er demokratiske, ~~ikke~~ ikke ~~er~~ hierarkiske som de økonomiske. ~~ikke~~ "Fattigdom er hierarkisk, smog er demokratisk." Forutsett luft kan ingen komme unna. På tross av risiko er det handlings-

Emnekode : SV-209 Nyere sosiologisk teori
Kandidatnr. : 2327
Dato : 14.05.2014
Ark nr. : 2 av 13

krang. Vi må handle. Risiko utgjør dermed også muligheter; det kan gå bra, eller forferdelig dårlig! Velge vi vi uansett. Jeg kan velge å spise mat som inneholder gift, jeg kan bli syk av det, men ikke nødvendigvis. Jeg kan velge å spise økologisk mat, da må jeg velge å stole på at den faktisk er økologisk. Jeg må også ta risikoen med at det ikke finnes så mange penger igjen til andre uforutsatte ting (fordi økologisk mat er dyrt). Jeg kan velge å fly, fejet kan dette ned... osv. Alle disse menneskeskapte risiki tror godt at "jeg er sulten" er erstattet med "jeg har angst". Dette må kunne sies å være et vestlig fenomen, selvom den økologiske risikoen er global. Forevenning begynner ikke landegrensene. Men vi kan spørre oss, på tross av våre selvskepte psykopatologien, hvem er det egentlig som betaler den høyeste prisen?

~~Risiko~~ Vi fortvenger også risiko ved å fokusere på andre ting som feks trosserom kvag og terroristiske, disse føles mer karbret for oss fordi de er synlige. Måltørisikoen som gift i maten og hull i ozonlaget er usynlige og kan derfor fortvenges. Fortvengningen gjør det lettere for oss og handle fordi vi står ut handlingsalternativer.

Emnekode : SV-209 Ulyve sosiologi og tar
Kandidatnr. : 2327
Dato : 12.05.2014
Ark nr. : 3 av 13

Oppgave 1, D.

Habitus

Habitus er kjernen i Bourdieus abfört begrep. Handling bestemmes ut fra habitus. Begrepet forklarer også hvorfor våre handlingsmønstre stort sett er forutsigbare og stabile gjennom livsløpet.

Vårt habitus formes gjennom sosialiseringen, i hovedsak primær- og sekundær- sosialiseringen. Habitus er derfor formet av det sosiale miljøet vi vokser opp i, dvs. at habitus er "klasserpreget", det er preget av hvor vi befinner oss i det sosiale rom og hvilke sosiale felt vi tilhører.

Vi kan altså gå ut i fra at mennesker som befinner seg på nøyaktig like steder i det sosiale rom (selv om de ikke ser seg selv som en klasse) har nokså like habitus. Habitus ~~er~~ er altså strukturent av- strukturerende i sosiale rom og sosiale felt.

Gjennom habitus har vi som sagt handlingsmønstre som er nokså faste. Vi kan ikke bare bestemme oss for at noe vil vi være "en annen", da vil vårt habitus støtte i mot. Fordi habitus har en tendens til den delen av oss som

Emnekode : SI-209 Ulyse sosiologi
Kandidatnr. : 2327
Dato : 12.05.2014
Ark nr. : 4 av 13

er forbevisst og forrefleksiv. Vi er
ubeviste våre handlinger. Det har f.eks.
vist seg at handlinger skaper uanstendig-
heter ~~er~~ etter kjønnskorrigerende
kinerugi ferdig personens kjønne &
(gendered) handlinger uanstendig lav seg
endve. slik at det er uanstendig å foreta
de "kjønnsriktige" valg og oppførsel
(dette er selvfølgelig bare en bland mange
teorier om hvorfor mange som har
endret kjønn får psykiske uanstendigheter
i ettertid).

Bourdieu er kritisert for å legge
for stor vekt på strukturer. Hva med
aktørens ~~er~~ muligheter til å endre
strukturer? Det vil jo urettelig
være litt komplisert om aktørene er
styrt av strukturer som legger til
tette for handlinger, altså at handlinger
er forvelet av strukturer.

Oppgave 2, B. (eller oppgaven)

STRUKTUR / AKTØR

Jeg skal nå diskutere forholdet mellom aktør og struktur, jeg vil bruke bla Berger & Luckmann og Giddens for å få fram problemstillingen. Men jeg vil også trekke inn andre.

Først litt om forholdet mellom aktør og struktur:

Å finne kausen mellom aktør og struktur er det mange sosiologer som har vært opptatt av, kritiskert hverandre for feil vektlegging og beannet med nye teorier.

Å hva bestemmer våre handlinger? Hvorfor gjør vi som vi gjør, tenk de valgene vi tar og tenker som vi tenker? Hvorfor blir institusjoner opprettholdt og reproduisert?

Enkelte, som f.eks. Foucault, mener at det ikke finnes levende aktører, våre identiteter er formet av diskursposisjoner. ~~Strukturalistene~~ Strukturalistene ser henger som en struktur som ligger til grunn for parole (handling). Giddens bygger videre på strukturalistene i sin strukturasjonsteori, men han ser aktør og struktur som samtidig muligjendel, to

Emnekode : SV209. Nyere sosiologisk teori
Kandidatnr. : 2324
Dato : 14.05.2014
Ark nr. : 6. av 13

Sider er samme side.

Berger & Luckmann

Berger & Luckmann bruker begrepene eksternalisering, Objektivisering og internalisering for å beskrive forholdet mellom aktør og struktur. Eksternalisering er handling. Ved at vi (aktørene) handler eksternaliserer vi oss i vår omverden. For eksempel ved at vi "gjør" universitet~~s~~ sammen. Akkurat nå sitter vi en gruppe og har eksamen, altså gjør vi universitet. Vi spiser i kantina, har forelesninger og leser på bibliotek. Vi eksternaliserer oss også ved å påvirke andre mennesker, fester på fagstue (objektive) gjenstander og legger ting (feks hus, legger vann).

Objektivisering er institusjonalisering. Når våre handlinger tar faste former, vi handler på ut så mange ganger at det dannes et fast handlingsmønster. Handlingsmønstere tar så objektform og vi oppfatter det som uavhengig av oss som aktører. Feks smetter ikke universitetet å være et universitet bare fordi jeg slutter å studere ved universitetet.

Emnekode : SV209 Myeve sosiologi teori
Kandidatnr. : 2327
Dato : 12.05.2014
Ark nr. : 7. av 13

Internalisering er sosialisering gjennom vår sosialisering da i all hovedsak primær sosialisering, tar vi opp i oss de diftieve strukturene. Man vet fra man er uten hva et universitet er f.eks. Eller vi internaliserer en religiøs tro. (Berger var faktisk en kristen sosiolog). Gjennom sosialiseringen blir institusjonene reproduert.

~~Strukturer~~ strukturer hos Berger / Luckmann er altså produsert nedanfra og opp ved at aktører setter i gang bevegelsen.

Anthony Giddens

Anthony Giddens ser på aktør og struktur som samtidig muliggjøvere. I strukturene ligger det bevegelsesingen, men også muligheter for aktørenes handlinger.

Man ser på aktørene som kompetente og bevisste. Vi er hele tiden bevisste hva slags handlingssituasjon vi befinner oss i og hvilke valg vi kan og ikke kan ta (i forhold til handling). Ved at vi bryter strukturene og trekker på dem når vi handler reproduserer vi dem.

Strukturers dualitet er at aktør

og struktur er samtidig uuliiggjörvnde. Kausalspilten går begge veier. Giddens ser ikke hangene som en overliggende struktur som legger alle feringer for parole. Han ser hangene mer som underliggende (som gulvet vi går på), bakertviggende og uuliiggjörvnde. Parole på utber tilbake på hangene, derfor er ordet uuliiggjörvnde.

På tross av et sterkt fokus på aktøren, er Giddens kritisk for at aktøren er for strukturert. Det er for mye struktur i aktøren. Dessuten, som Ritzer påpeker, er det vanskelig som ikke uuliiggjörvnde å forstå hva Giddens prøver på. Han er med andre ord uklart i begreper.

Bourdieu

Pierre Bourdieu er også en av dem som har forsøkt å integrere aktør og struktur. Som jeg skrev i forrige oppgave er habitus kjernen i Bourdieus aktør, det gir han jeg ikke her, men viser til det jeg skrev der. (Ark nr 3)

Bourdieu's struktur (dupleve værdi) tar utgangspunkt i sosiale roller og sosiale felt.

Emnekode : SV2091 Lyve sosiologisk teori
Kandidatnr. : 2327
Dato : 12.05.2014
Ark nr. : 9 av 13

Sosiale rom

Sosiale rom er samfunnet som helhet. Rommet er hierarkisk og alle posisjoner står i forhold til hverandre. Det er det ikke kan finnes en høy posisjon uten en tilsvarende lav posisjon.

Du kan ikke vite noe om en posisjon uten å vite noe om posisjonen alene.

Vår plass i rommet avgjøres av vår kapitalmengde. Det finnes tre typer kapital: Kulturell, økonomisk og sosial. I det sosiale rommet er det de to første som er viktigst.

Økonomisk kapital er den mengden man har av økonomiske ressurser: Penger, eiendom, osv. alt som kan settes i økonomien.

Kulturell kapital er hvorvidt man har høyt seg og kan anvende de kulturelle kodene i samfunnet. "Rett snak"
Dette kan man tillegge seg gjennom utdanning.

Sosial kapital er de sosiale nettverkene man har tilgang på. f.eks. gjennom ekteskap, familie, vennskap etc.

Bourdieu mener at vi hele tiden handler ut i fra egeninteresse

Emnekode : SV209 Ugyve sos. teori
Kandidatnr. : 2324
Dato : 12.05.2014
Ark nr. : 10 av 13

og for å skaffe mer kapital. Vi investerer kapital for å få mere kapital.

Sosiale felt

Sosiale felt er avgrensede områder innenfor det sosiale rom f.eks.

det politiske felt, det økonomiske felt, det vitenskapelige felt osv.

Kapitalen innenfor feltene er feltspesifikk og ikke overførbart til de andre feltene. Innflytelsen stopper ved feltets yttergrense. Brukshere er dog, som Habermas, bekymret for at den økonomiske kapitalen begynner å se inn på andre felt enn sitt eget.

Å ha som skal gjelde som kapital på feltene er implisitt og underliggende. Ved å akkumulere kapital får man innflytelse. Dette kan gjøres på to måter: Til egne sag mest vanlig er eksisterende kapital, eller utfordrer hva som skal være kapital. Ved å utfordrer doxa (gjeldende kapital) blir det heterodoxa - utrangløre. Når doxa bli angropef forandres den til ~~heter~~ ortodoxa. Bedre etterne må gjøre eksplisitt og uttalt hva ortodoxa skal bestå, doxa mister sin selvfølghet.

Sosiale rom og sosiale felt er altså

Emnekode : SV209 Ulyve sos. teori
Kandidatnr. : 2327
Dato : 12.05.2014
Ark nr. : 11 av 13

det som for Bourdieu utgjør strukturer. *Habitus* er hoveddelen av aktøren.

Også Bourdieu er kritisk for å ha et for stort fokus på strukturer. Aktøren har ikke mulighet for å forandre noe alene. Først når det dannes grupper er forandring mulig.

Noe av problemet med aktør/strukturteoriene er at om all handling er bestemt av strukturer, hvordan kan da sosiologien observere strukturer? Hvordan kan vi kritisere noe vi selv står innenfor og styres av?

Men hvis all handling er bestemt av aktører, hva da med strukturer og institusjoner? Og hvorfor blir handlingsmønstre opprettholdt?

Hvis Bourdieu har rett så kan faktisk ikke individet gjøre noen forskjell. Og det er kanskje som verden oppleves for mange?

Burger & Luckmann tar utgangspunkt i aktører, men også hos dem ender strukturer opp med mye makt. For å trekke inn Bourdieu: Hvis strukturer er internasjonalt i vårt *habitus* gjennom sosialisering hvordan skal

Emnekode : SU209 Ulyve sos. teori
Kandidatnr. : 2327
Dato : 12.05, 2014
Ark nr. : 12 av 13

vi da få øye på dem?

~~Man kan spørre seg: er det nå egentlig så viktig? Vi lever våre liv og legger verken merke til aktører eller strukturer (noe særlig i kort-fall). Men jo! Det er viktig. Hvis vi får en rådende holdning om at strukturerne råder, hvordan skal vi da kunne ansvarslegges? For å trekke linjer til risikosammenheng, hvem skal ta ansvaret? Hvem skal gjøre noe? Hvis aktørene ikke kan påvirke strukturene kommer vi ingen vei.~~

Man kan spørre seg: er det nå egentlig så viktig? Vi lever våre liv og legger verken merke til aktører eller strukturer (noe særlig i kort-fall). Men jo! Det er viktig. Hvis vi får en rådende holdning om at strukturerne råder, hvordan skal vi da kunne ansvarslegges? For å trekke linjer til risikosammenheng, hvem skal ta ansvaret? Hvem skal gjøre noe? Hvis aktørene ikke kan påvirke strukturene kommer vi ingen vei.

Men heldigvis er det få som tror på det Weberianske gjenbruket, selv Foucault sier det finnes motstand. Og hvis aktørene står sammen finnes det mulighet for endring i følge Bourdieu.

Jeg har nå vist og diskutert forholdet mellom aktør og struktur. Det er som vi har sett ulike holdninger, både om ingen av dem står som strukturer og det finnes mye likhet. Vi kan vel si at

Emnekode : SU 209 Nyere sos teori
Kandidatnr. : 2327
Dato : 12.05.2014
Ark nr. : ~~13~~ 13 av ~~13~~ 13

det har blitt gjort mange nødvendige
forord, men at samfunnene vi lever i
er så komplekse at en eneste teori vans-
kelig kan ta for seg alle aspekter. For
ikke å snakke om i et globalt perspektiv,
Men alle teorier skulle gi et bedre
utgangspunkt for å forstå verden
vi lever i